

DELA VSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejema.

Izhaja svako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust,
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 26.

Sreda, 30. marca 1932.

Leto VII.

Kako naj se rešuje stanovanjski problem

Stanovanjski problem se zopet spravlja v razpravo, kakor da bi bil postal aktualen šele v zadnjih mesecih. Gospodarska kriza in poslabšanje socialnega položaja nameščencev in delavcev sta provocirala razpravljanje o stanovanjskem vprašanju, češ, sedaj je pa že treba govoriti o tem vprašanju, da bodo imeli ljudje vsaj nekoliko nade in tolažbe. Tak utis dobimo, če čitamo vse lepe besede sedaj, ko jih takrat, ko smo še imeli stanovanjsko zaščito in v gospodarstvu dobro konjunkturo, ni bilo slišati. Nasprotno pač: v Ljubljani so celo trdili, da je gradba stanovanjskih hiš iz javnih sredstev ruin gospodarstva, da si je občina zgradila nekaj hiš, ki se bodo amortizirale domala v desetih letih. Če se morda uprava hiš, ki so zgrajene iz javnih sredstev, komplicira in ne funkcionira z aktivnim poslovanjem, je krivda na upravi, ne pa na problemu.

Stanovanjski problem, pravijo, je socialni problem. Ta trditev povsem odgovarja resnici. Toda pri reševanju tega problema v današnjem gospodarstvenem sistemu ne morejo prihajati v poštev koraki, ki zahtevajo širok in drag administrativni aparat. Splošna zahteva ne more biti dalje, da naj se stanovanjska akcija ozira na osebne razmere najemnikov ali hišnih posestnikov, marveč mora iti za tem, da spravi splošni življenjski standard v sklad s stanovanjskimi najemninami. Stanovanjsko vprašanje ne sme tvoriti pomočka za utrjevanje slabega socialnega položaja delovnih slojev, marveč mora stremeti za tem, da zniža oterujoče cene stanovanjem in lokalom vsaj do sorazmerja kakor se poslabšuje socialni položaj stanovanjskih najemnikov, zlasti, ker so današnje mezde in plače za petdeset odstotkov pod predvojno pariteto. Tu ni drugega izhoda. Cilj mora biti zaenkrat predvojna pariteta.

Dunajska občina, ki jo upravljajo socialni demokrati, izvaja vzorno občinsko stanovanjsko politiko. In dasi je investirala v svojih 50.000 stanovanih ogromne zneske, oskrbela lična, prostorna in higienska stanovanja, nima zaradi tega prav nobenih proračunskih težav, pač pa ogromen moralni in dejanski uspeh, da je postala regulator višine stanovanjskih najemnin. Dunajska občina bo še zidala stanovanjske hiše z rezervami, ki jih ima v ta namen na razpolago, ki se jako nizko, vendar zadostno rentirajo. Cene stanovanj v dunajskih občinskih hišah so v razmerju z našimi stanovanjskimi cenami, kakor 1 : 2.

Stanovanjski problem tudi pri nas zaradi tega ne more biti varstvo najemnikov in hišnih posestnikov obenem, marveč izključno prilagoditev cen stanovanjem in lokalom splošnemu socialnemu položaju poleg gradbe stanovanjskih hiš iz javnih sredstev.

Pred par leti se je pričelo pri nas stavstvo pospeševati tudi s cenami krediti zadrugam, družbam in posameznikom, češ, da se s tem javne korporacije ognejo riziku (ki ga pa ni). Vsa ta posojila, na račun splošnosti prihajajo v prid posameznikom, kakaj najemnine v hišah, ki so bile zgrajene s pomočjo iz javnih sredstev, so prav tako visoke kakor v hišah, ki so jih zgradili privatni spekulant iz svojih ali izposojenih sredstev.

Sedaj bo Tržič na vrsti?

Pred ustavitvijo predilnice v Tržicu.

Konec minulega tedna je prišla še iz Tržiča vest, da bo predilnica Glanzmann in Gassner najkasneje v petih tednih ustavila obratovanje, s čimer bo zopet prizadetih okoli 1200 delavcev in delavk. V soboto je bila v Ljubljani deputacija pri banski upravi, ki je intervenirala, da naj banska uprava posreduje, da tovarna ne bo ustavila obrata.

Tovarna sama pa pojasnjuje položaj naslednje:

Tovarna doslej še ni nikomur odpovedala službe in tudi ne kolektivne pogodbe. Razglasila je le, da bo morala najbrže v kratkem obrat ustaviti, ker ima doma samo še za dva tedna surovin in za tri tedne še v inozemstvu. Ko poide ta zaloge in ne more tovarna kupiti novih surovin, ker ne dobi deviz, bo morala obratovanje ustaviti. Tovarna ima naročila in kredit, toda po mednarodnih dogovorih bombaža ne dobi na dolg. Tovarna ima dovolj denarnih

sredstev. Ni v gospodarski krizi kakor nekatere druge industrije.

Ako se bo morala tovarna ustaviti, bo prizadetih okoli 1200 delavcev in delavk, s svojci vred okoli 4500 oseb. Kaj to pomeni za majhno mesto Tržič, je jasno.

Nove redukcije v Slovenjgradcu.

Tovarna usnja Potočnik v Slovenjgradcu je odpustila 14 delavcev. Zaposlenih jih je še šest. V tem okolišju se je tudi lesna industrija domala popolnoma ustavila. V zadnjih mesecih je bilo odpuščenih iz službe okoli 100 delavcev.

Tako narašča armada nezaposlenih dan za dnem, ne da bi zasijali odkod žarki upa. V pojavu se pa kaže velika socialna krivica, ki kriči po pravičnem sodniku.

Pred razpustom nacionalne socialistične stranke v Nemčiji.

Odločen nastop demokracije proti fašizmu.

Hitler je vložil tožbo na državni svet proti pruski vladi, češ, da je preganjanje fašistov neustavno. Vendar je notranji minister Gröner bil obveščen, da fašisti pripravljajo prevzem državne oblasti in je obvestil o tem ministra Severinga, da ukrene potrebne protiakcije. In pruski notranji minister je zaplenil orožje in arhive, iz katerih je razvidno, da so fašisti imeli tak namen. Hitlerjeva stranka zaradi tega pred državnim svetom tudi ni mogla vzdržati svoje obtožbe, marveč jo je s svojim molkom umaknila, ko je sodnik izjavil, da za obtožbo ni poveda.

V nemški vladi so že večkrat mislili na razpust nemške nacionalne socialistične stranke, ker je nje organizacija, večinoma pod vodstvom bivših častnikov, zasebna Hitlerjeva vojska. Sedaj zahtevata Prusija in Bavarska razpust Hitlerjeve vojske, dočim je Hitler vložil še drugo pri tožbo na državni sodni dvor, v kateri zahteva, da naj se odloči, če je nacionalno socialistična stranka legalna stranka ali ne. To zahteva Hitler zaradi tega, ker so oblasti prepovedale uradništvo, da bi pripadalo tej stranki.

Podunavska zveza in Nemčija.

Predvsem sporazum med Parizom in Berlinom.

Čehoslov. nemško glasilo stranke »Sozialdemokrat« pravi, da je ključ do srednjeevropskega gospodarskega problema v enotnosti naziranja v Parizu in Berlinu. Tardieujevega predloga v Nemčiji niso simpatično sprejeli. Nikakor ne gre, da se Nemčijo izključi iz srednje Evrope, ker so nje interesi preveč vezani z njo ne le politično, ampak tudi gospodarsko. List poudarja tudi, da je istega mnenja čehoslov. zunanji minister dr. Beneš, ki pravi, da je za tako zvezo potreben pristanek poleg Pariza tudi Rima in Berlina. Istega mnenja je tudi internacionala. Evropa potrebuje francoske sile kapitala, da se bo mogla sanirati.

Razorožitvena konferenca.

Čehoslov. zunanji minister dr. Beneš priznava, da je imela razorožitvena konferenca že mbralen uspeh in Društvo narodov dobro šolo v japonsko-kitajskem konfliktu. — Tudi nekaj!

To so dovolj glasni argumenti, ki zahtevajo ureditev stanovanjskega problema z zgoraj navedenih vidikov, če obstoja namen, da se prepreči verižništvo in njega protekcionizem.

Neizpremenjena kriza

Jesenice, Hrastnik itd.

Na Jesenicah se položaj ni izpremenil, dasi se vrše intervencije, morda pregovarjanje in posredovanje pri družbi. Kriza je postavila jeseniško delavstvo pred najtežji problem, napram kateremu stoji družba pravzaprav hladno. Upati je vendar, da bo kmalu konec tega trdega udarca po delavstvu.

V steklarski industriji, kjer so se skladišča že izpraznila, se tuptam govori o obnovitvi obrata, toda le proti tretjinskemu znižanju mezd. Steklarska industrija je v naši državi monopolizirana v rokah enih gospodarjev, zato so tako trdi. Vedo pa naj, da ob tej trdoti lahko izgube trg, kar bo škodovalo industriji in delavstvu.

K vsemu temu, kar smo že povedali o »krizi« v industriji pri nas, moramo ponovno poudariti, da so si skoro vse večje dobro fundirane industrije v letih prvovrstne konjunktura napravile ogromne rezerve z valorizacijo in investicijami. S tem so skrile ogromne dobičke in povečale produkcijsko zmoglost podjetij ob manjših stroških. O vseh teh rezervah sedaj molče in zahtevajo, da naj nosi krizo samo delavstvo. To je krivično. Tudi rezerve, ki se napravljajo v boljših časih, morajo služiti delavstvu in splošnosti.

Ujedinjeni savez železničarjev Jugoslavije za reducirance.

Intervencije v Ljubljani in v Beogradu.

Ko se je izvršil odpust 290 železniških nastavlencev, je USZJ nemudoma izvedel intervencije v Ljubljani in Beogradu, da se te redukcije preklicajo. V Beogradu se je deputacija pod vodstvom s. Jernejčiča zglasila v ministrstvu prometa in v parlamentu, v Ljubljani pa je intervenirala posebna deputacija pod vodstvom s. Stankota pri banski upravi in še tretja deputacija je vročila posebno spomenico ravnatelju ljubljanske železniške direkcije g. Borkotu.

Stališče USZJ v zadevi odpustov je v teh spomenicah obrazloženo, kakor sledi:

Kje je treba takoj popraviti redukcijo?

1. Pri vseh 30 strokovnikih-zvaničnikih v kurilnicah, ki imajo že vsi po 10 in več let službe, so že vsi po 4 do 5 let nastavljeni ter je pretežna večina pri nastavitvi izgubila na prejemkih. Imeli so velike izdatke za dokumente, za šolanje. Ako je sedaj za nje na razpolago kredit na delavskih partijah, naj se sklene takoj predlagati potreben virman iz tega kredita na partijo za nastavljenke plače in se tako zasigura, da ostanejo v kategoriji nastavlencev.

2. Pri vseh 260 nastavljenih voznega odeljenja, ki imajo nekateri tudi po 15 in več let službe. Tudi pri njih govore za popravilo redukcije isti razlogi kot zgoraj in naj se enako predlaga virman iz kredita za delavske plače na kredit nastavlencev.

V kolikor bi oni znesek, ki ga sedaj namerava železniška uprava potrošiti za teh 290 nastavlencev, ki jih bo uvrstila v stalež delavcev, ne zadostoval za celo leto, naj uprava doseže prihranek z upokojitvami doslužbenih nastavlencev, dnevničarjev, ki so že bili upokojeni in s tem, da tekom budžetnega leta ne bo zasedala praznih mest vse dotlej, dokler ne bo za teh 290 nastavlencev na razpolago zadosten kredit za celo budžetno leto.

Kaj se da ukreniti pri dnevničarjih in delavcih?

Pri dnevničarjih je podčrtati, da ne bi bili reducirani, ako bi ostali v staležu kot fizični delavci, ker bi bili že davno stalni. Najmanj, kar bi morala uprava upoštevati, je:

a) da prekliche redukcijo vseh onih dnevničarjev, ki so že vživali stalnost kot delavci po odredbah delavskega pravilnika, t. j., ki imajo nad tri leta železniške službe;

b) da prekliche redukcijo vseh oženjenih dnevničarjev.

Isto naj velja za ožene delavce in za one slučaje, kjer sta bila doslej reducirana dva iz ene in iste družine. Tam rñaj se redukcija vsaj enega prekliche.

Kako naj se potem izvrši redukcija?

V kolikor je redukcija iz budžetnih razlogov potrebna, naj se reducira točno po službenih letih, in sicer le samce, ki nimajo skrbeti za družine ali nepreskrbljene starše. Pri tej redukciji pa naj se upošteva premoženjske razmere, ker bodo oni, ki imajo posestva, lažje čakali na službo. Reduciranje naj se v tem slučaju pošlje na brezplačni dopust, ker je sigurno, da bodo tekom leta zopet potrebni železniški upravi za dopol-

nitev izpraznjenih mest. Ostale principe redukcije smo navedli v tej vlogi sami.

Za ljudi, ki bodo na brezplačnem dopustu, naj se organizira podpora akcija, iz katere bi se vsem prizadejim plačevala članarina za bolniški fond, pogrebne zavode in eventuelno pokojninski fond ter dajale, v kolikor bi sredstva še dopuščala, podpore za prehrano.

Proporcionalni volilni red v Španiji.

Parlamentarna volilna komisija za splošno volilno pravico je sprejela v soboto na svoji seji načrt volilnega zakona, ki določa proporcionalno volilno pravico. Dežela bo razdeljena v okrožja, od katerih vsako voli 5 do 6 poslancev. Vsak kandidat, ki dobi 20.000 glasov, se bo smatral za izvoljenega. Aktivno in pasivno volilno pravico bodo imeli možje in žene, ki so dopolnili 23. leto starosti. Stranke, ki hočejo kandidirati, se morajo konstituirati kakor navadna društva. Individualnih kandidatur v smislu zakona ne bo. Odbor predloži načrt volilnega zakona konstituenti že te dni.

Vojna med Rusijo in Japonsko grozi.

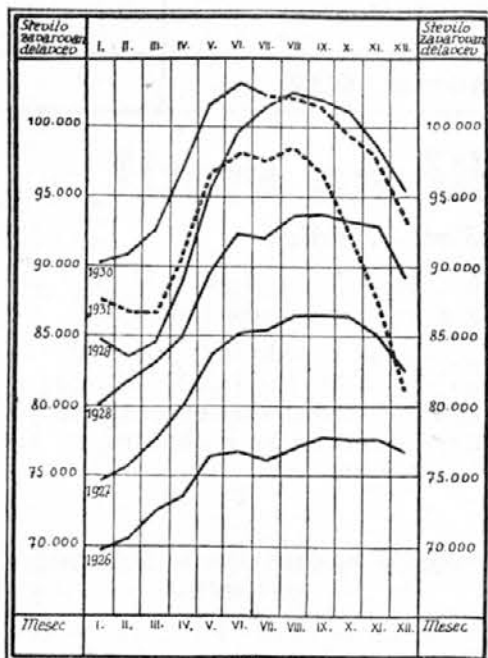
Japonci umikajo čete izpred Šanhajja ter jih prevažajo v Mandžurijo, kjer imajo velik nered. Obenem je Rusija zbrala ob mandžurski meji okoli 100.000 mož vojske. Na Japonskem pridobiva na moči fašistični nacionalizem, ki ima tudi parolo Azijo Azijatom, to je, napoved bojkota proti naseljencem iz raznih držav. Rusi pa hočejo varovati svoje interese v Mandžuriji ter je verjetno, da pride v doglednem času z Japonsko v oster spor.

Stavka rudarjev v Mostecu (Brüxu) na Čehoslovaškem. Dne 24. m. m. je bila v Humboldtovem rovu v Mostecu odpovedana služba velikemu številu rudarjev. Zaradi nenadne odpovedi je delavstvo stopilo pri tem rovu v stavko. Humboldtovemu rovu se je pridružilo še delavstvo treh drugih premogovnikov iste družbe, tako, da stavka sedaj 2540 premogarskih delavcev. Družba mora pričeti obratovati, če noče ogroziti sama sebe. — Započeta stavka v mosteckem revirju se je do sobote znatno razširila. V stavko je stopilo že delavstvo 31 rogov in znaša število stavkajočih nad 14.000 delavcev.

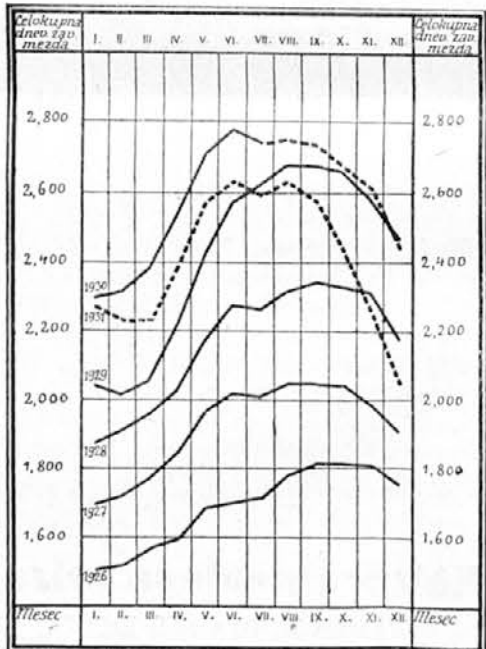
Ali si že dobil novega naročnika za „Delavsko politiko“, smatraj to za svojo dolžnost!

Razvoj gospodarske krize v Jugoslaviji

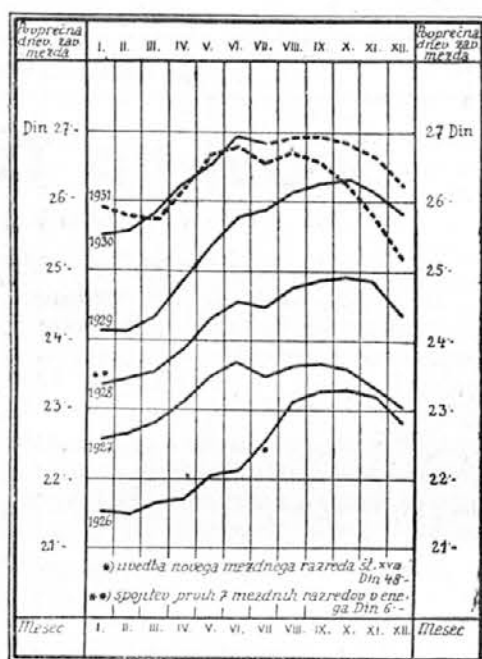
Moderne metode proučevanja gospodarskih procesov, zlasti gospodarskih kriz, bazirajo na takozvanih »gospodarskih barometrih«. To so tekoči statistični podatki o gospodarstvu. Ker Jugoslavija še nima »konjunkturnega instituta«, ki bi sistematično proučeval razvoj narodnega gospodarstva, skuša Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani ta nedostatek nadomestiti z lastno statistiko o številu zavarovanih delavcev in o višini delavskih plač.

Slika 1. se nanaša na članstvo OUZD-a. Od januarja 1926 do junija 1930 je število delavcev rapidno naraščalo, vsako leto za približno 6000 oseb. Na sliki je razvidna tudi veličina sezonske zaposlitve naših delavcev. V juliju 1930 se je začela kriza z otvoritvijo takozvanega ruskega lesnega »dumpinga«. Že v avgustu istega leta je padlo članstvo OUZD-a izpod stanja 1929. V prvi polovici 1931 je kriza počasi napredovala. V drugi polovici 1931 je pa začela kriza — radi pomanjkanja gotovine — rapidno naraščati. V juniju je padlo članstvo pod nivoju 1929, v oktobru pod nivoju 1928 in v decembru že pod nivoju 1927. Redukcije delavcev se nadaljujejo tudi v letu 1932. Iz zadnjih mesečnih poročil OUZD-a je razvidno, da se bliža članstvo stanju leta 1926, t. j. stanju ob koncu naše deflacijske krize.

Slika 2. se nanaša na celokupno dnevno zavarovano mezdo vseh članov OUZD-a. Celokupni dnevni zavarovani zaslužek je znašal meseca junija 1930, t. j. tik pred krizo, skoraj Din 2.800.000. V decembru 1931 je padel skoraj na Din 2.000.000. V februarju 1932 pa znaša glasom zadnjega mesečnega poročila OUZD-a celokupna dnevna zavarovana mezda samo še Din 1.800.000. Izgubo od enega milijona dinarjev dnevnega delavskega zaslužka moramo pripisovati deloma seziji, pretežno pa gospodarski krizi.

Slika 3. se nanaša na povprečno dnevno zavarovano mezdo, katere odgovarja — kakor znano — faktičnemu dnevnemu zaslužku povprečnega delavca. Tudi povprečna zavarovana mezda je začela padati v juliju 1930, t. j. v začetku krize, vendar ne tako hitro kot članstvo. Stvarno padanje delavskih plač je brez dvoma nekoliko večje. Vzemimo slučaj, da je podjetnik, ki je plačal delavca pred krizo po Din 30.— dnevno, prijavil istega OUZD-u »pomotoma« samo z Din 25.— dnevnega zaslužka. Tekom krize je pa podjetnik reduciral plačo od Din 30.— na Din 25.— dnevno. Takih krajšanih delavskih plač OUZD ne more upoštevati v statistiki, ker niso razvidna iz podatkov, ki jih ima urad na razpolago, in tako v statistiki izkazana povprečna zavarovana mezda boli počasni pada nego faktični zaslužek delavca.

Grozovit ciklon v Ameriki.

V južnih državah Zedinjenih držav je nastal silen tornado ali ciklon, ki je povzročil okoli 300 mrtvih, 2500 ranjenih in nad 7000 oseb je brez strehe. Vihar je divjal preko več dežel in je v širini 130 metrov vse porušil. Nekega moža je pograbil vrtnec in ga dvignil v višavo ter tresčil med veje nekega drevesa. V drugem primeru je vrtnec iztrgal mater otroka iz rok, ga odnesel in tresčil slučajno v vodnjak, kjer je utonil. Povzročena škoda znaša okoli dva milijona dolarjev (120 milijonov dinarjev).

Izkoristite

ugoden nakup ostankov v TEKSTILBAZARJU v Mariboru / Ostanke, meter po Din 6.—, 7.—, 8.—, 9.— in 10.—.

Doma in po svetu.

Proti znižanju obrestne mere. — Dne 24. t. m. je imela industrijska zveza sejo v Ljubljani, na kateri je razpravljala o gospodarskem položaju in o svojih predlogih, ki jih je stavila vladi. Glede zakona o obrestni meri, ki se namerava izdati, pravi ta odbor, da bi tak zakon v državi, zlasti v dravski banovini imel slabe posledice. — Iz poročila posnemamo samo to.

Propaganda za mir. Radikalna parlamentarna skupina je imela sejo pod predsedstvom Herriota, ki je sprejela predlog glede organizacije miru v sporazumu z Društvom narodov. Denarna sredstva za propagando miru se naj zbirajo s polodstotnim znižanjem vojnih proračunov, kar bi znašalo samo v Franciji 27 milijonov frankov. Ti odstotki vojnih proračunov naj bi se odstopili Društvu narodov, če sprejme ta francoski predlog vsaj toliko držav, da bi propaganda za mir bila uspešna in stvari koristna.

Obletnica fašistične organizacije v Italiji. Dne 23. t. m. je bila 13. obletnica ustanovitve fašistične stranke. Nova organizacija je takrat zavzela geslo borbe proti tedanjemu režimu. Organizacija je bila ustanovljena 23. marca 1919 v Milanu. Mussolini je ob tej priliki izdal posebno spomenico.

Kaznišniška pobuna v Rumuniji. Uprava kaznišnice v Thighini, kjer se nahajajo politični kaznjenci, ponajveč komunistični agitatorji iz Besarabije, je doznala, da nameravajo jetniki na dan obletnice pariške komune vzporedno demonstracijsko vstajo. Da to preprečijo, so odredili prevoz glavnega kolovodje, nekega Muzirja, v neko drugo kaznišnico. Ko so jetniki za to zvedeli, so vzporedno nepopisno kraval z ropotom, vpitjem in petjem revolucionarnih pesmi. Jetniška straža je izstrelila nekaj salv, kar pa jetnikov ni oplašilo in večjemu številu, med njimi je bilo več žensk, se je posrečilo zloniti vrata celice in ti so potem še ostale jetnike osvobodili in so se potem skupno oborožili z vsem, kar jim je prišlo v roke. S stražniki so se potem po koridorjih in po dvorišču ljuto spoprijemali in se le močnemu oddelku žandarmerije, ki je prihitela na pomoč, se je posrečilo kaznjence ukrotiti. Več stražnikov je težko ranjenih.

Madžarska in podunavska zveza. Madžarski zunanji minister Valko je izjavil, da Madžarska sprejema francoski načrt o podunavski zvezi držav, ki mora biti le »gospodarskega« značaja.

Pogreb senatorja Habrmana. Minuli petek so se izvršile v Pragi pogrebne svečanosti pokojnega Habrmana. Ob 9. uri dopoldne so položili truplo na oder v delavskem domu;

Angelo Cerkvénik:

ROSA.

(Povest.)

Pa sploh: ta nauk je rana krščanstva... Da, na tem nauku je krščanstvo propadlo, ker mu je res uspelo resnično ljubezen pohoditi. Kako človek samega sebe ljubi... Saj se praktično sploh ne ljubi. Ljubezen mora biti vendar nekaj do popolnosti lepega. Ljubezen mora biti brezmejna in neizmerna; ljubiti koža kakor samega sebe! Strašno! Individualno ljubezen postaviti za merilo! Saj to je propad idealizma, padec v nižave. Ne, ne...

Moralna mora biti?

Kaj je morala? Kdo jo je ustvaril? Kdo diktiral? Kaj je danes moralno, kar ni bilo včeraj nemoralno, kaj ne bo jutri nemoralno, kar je danes najvišja od posvetne in cerkvene oblasti sankcionirana kot edino zveličavna morala?

Ah...

Nestrpno, bolno je bilo vse v njej. Čemu to razglabljanje? Vse se da opravičiti in razumeti, vse se da zagovarjati, vsemu oporekati. Vse je le — relativno. A človek mora biti velik zaradi samega sebe! Da, velika moram biti radi sebe same, da se bom mogla spoštovati in ljubiti. Srečo si morem naposled izklesati le iz zavesti, da sem res spoštovanja in ljubezni vredna!

Sklep moram izvršiti!

X.

— Bojo, je dejala, sklenila sem odpotovati — mogoče za pol leta, mogoče za vse leto!

— Odpotovati?

V njegovem glasu je bilo nekaj brezizraznega, apatičnega, skoraj mrtvega.

— Da, Bojo, če ti je prav, seveda. Saj vidiš, da tako ne more več iti, da je takšno življenje do skrajnosti mučno in ubijajoče. Mogoče bova v enem letu vsak zase dodobra obračunala s seboj in svojimi čuvstvi, nažoni, upi. Kar se nama danes zdi nemogoče, nama bo, morebiti čez leto in dan samo ob sebi umljivo.

— Teško mi bo, Rosa, a tako mi je tudi težko.

Ni lagal. Rosa ga je dobro razumela in ga ni niti za kratek hip obsodila. Razumela je, česar ogromna večina niti pojmiti ne more: da so v življenju sile, ki jim je nemogoče upreti se, kakor ni mogoče upreti se orkanu, ciklonu, povodnji, potresu.

— Šla bom. Če bi kdaj prišel trenutek, ko bi rabil moje pomoči, Bojo, ti bo Rosa vedno na razpolago. Saj vem: kar sem ti zdaj povedala, zveni tako vsakdanje in skoraj otročje, a morala sem ti povedati, ker te poznam in vem, da bi v primeru potrebe cincal.

— Teško bi mi bilo, klicati te.

— Bojo, ali ne veš, da mi je srčna potreba pomagati ti?

— Razumem, Rosa.

— Pa še to: če boš imel včasih časa in volje, mi boš pisal kakšno besedico. Ne mnogo, le dvoje, troje stavkov. Ko bom sama, mi bo včasih otožno in tvoja beseda mi bo potrebna. Saj samo semtertja, Bojo, samo poredkoma.

— Pogostokrat ti bom pisal in mnogo.

— Če mi boš res pisal, mi piši iskreno, kolikor sploh moreš iskreno pisati.

Bojo je molčal. Mislil je na bližnjo bodočnost in si ni mogel upodobiti svojega bodočega samostarskega življenja.

— Kako boš živel?

— Ne vem.

— Če bi Tanja prišla v Ljubljano?

Stresel se je. Oči so se mu zaprle.

— Če bi Tanja prišla? O, Rosa, zakaj me izkušaš?

— Vse bi ti oprostila! Če moreš med tem, ko me ne bo, živeti tako, da popolnoma pozabiš name, stori to! Ko se vrnem, se boš spomnil, da si moj mož. Tedaj bova zopet govorila. Danes, jutri se bova pomenila še o malenkostih, o denarju in podobnih zadevah, potem pa bom odpotovala. Če bi te pa tistih dvoje, troje besedi, ki bi mi jih semtertje pisal, preveč spominjalo na cerkvene in posvetne vezi, ki naju spajajo, tedaj opusti tudi tiste vrstice!

Tisti večer je pisala v svoj dnevnik:

»Prekoračila sem Rubikon.

Zdi se mi, da je Bojo brez duše. Ljubezen dveh žensk ga je ubila. Prešibak je, da bi prenesel tolikšno breme ljubezni. Kako motno me je gledal danes! V njegovem glasu je bilo nekaj, kar mi je vzbujalo grozo. Kakor da je govoril stoletni starec na smrtni postelji, ki se ob cvetoči spomladi poslavlja od omamnih majnic, ciklam, prvih gartrož...

Ali je sploh kaj mislil?

— Teško mi bo, Rosa... a tako mi je tudi težko...

ob pol 4. uri popoldne so rakev dvignili ter jo odpeljali po mestu pred ministrstvo za socialno skrb, kjer se je senatni predsednik dr. Soukup poslovil v imenu stranke od pokojnega sodruga. Iz Prage so odpeljali pokojnikovo truplo z avtom v Plzenj. V Plzenju je ležal ves dan na odru, kjer so šele proti večeru vpepelili njegove zemске ostanke. Predsednik češkoslovaške republike T. Masaryk je položil kot zadnji pozdrav pokojnemu s. Habrmanu na krsto šopek rdečih nageljev z napisom: »Habrmanu — Masaryk«. Pogreba pa se je udeležil tudi sin predsednika republike Jan Masaryk, poslanik v Londonu.

Pobožni demonstranti. Splošna stavka na Poljskem je zavzela v nekih mestih precej resne oblike. Na več krajih je prišlo do krvavih spopadov s policijo in poroča se o velikem številu mrtvih in ranjenih. V večjih industrijskih okrožjih počiva delo popolnoma. Časopisi ne izhajajo. Stavka se smatra kot protest proti režimu Pilsudskega. Iz Krakova poročajo o slučaju, ki je menda edinstven v modernem revolucionarnem gibanju: demonstranti so priredili velik obhod po mestu, ki ga je policija hotela razglati. Šla je z golimi sabljami nad demonstrante, ki so se branili s palicami in kamenjem. Naenkrat se pojavi na bojišču duhovnik s svetlim zakramentom v roki, ki je šel prevideti nekega umirajočega. Mahoma so ljudje obstali. Demonstranti so popadli na kolena in policija je zavzela stoji »mirno«. Ko je duhovnik podelil z zakramentom svoj blagoslov in se odstranil, so se nasprotniki navdušeno dalje pretepavali. Škoda, da niso že poprej vedeli za to učinkovito sredstvo. Na ta način bi se vsaka revolucija brez žrtev že v kali zadušila.

Verski nemiri v Španiji. Ob priključitvi velikonočnih procesij je v raznih španskih krajih prišlo do izgrediv. Pri tradicionalni procesiji na veliki četrtek v Seville je prišlo med udeleženci procesije in občinstvom, ki je proti procesiji demonstriralo, do krvavih spopadov. Udeleženci procesije so streljali s samokresi in večje število demonstrantov je bilo ranjenih.

Gibanje lappovcev (finskih fašistov), ki so pripravljali državni udar in grozili z državljansko vojno, kar pa se jim ni posrečilo in so njih voditelji sedaj zaprti, je finska vlada končno vendar prepovedala in jih postavila izven zakona.

Stalin obolel. Ruski diktator Stalin je baže obolel. Iz Berlina in Varšave so pozvali dva specialista za notranje bolezni v Rusijo. Koliko je resnice na teh vesteh, pokažejo nadaljnji dogodki. Verjetno je, da je duševno izčrpan, zanesljivo pa to poročilo ni, ker so iz Rusije že večkrat prihajala taka poročila.

Japonska grozi z izstopom iz Društva narodov, ker Kitajci nočejo sprejeti pogojev za premirje, ki jih oni diktirajo, temveč apelirajo na posredovanje Društva narodov in zahtevajo, da morajo Japonci zapustiti Šanghaj in Mandžurijo.

Upor Kitajcev v Mandžuriji se vedno bolj širi in so v mnogih krajih uporniki premagali japonske posadke. Župana glavnega mesta Mukdena so Japonci aretirali in ga obtožujejo, da daje vstaje potuho.

Težka železniška nesreča v Napoliju. Na podzemski železnici v Napoliju, ki veže pod mestom glavni kolodvor s severnim kolodvorom, se je pripetila 18. t. m. težka nesreča. V podzemlju sta trčila v polnem diru skupaj dva osebna vlaka s tako silo, da so se vagoni kar drug v drugega zarili. Pri tem je bila pretrgana tudi električna napeljava in v tunelu je nastala popolna tema, iz katere se je samo slišalo obupno vpitje in javkanje ponesrečenih. Čez par trenutkov so začeli prvi vagoni, ki so se vneli od ognja v lokomotivah, goreti in v njih svitu in pri svitu bakelj so se začela reševalna dela, ki so se morala boriti z velikimi težavami, ki so bili mnogi ponesrečenci tako stisnjeni med tramovi, da se dolgo ni moglo priti do njih. Dosedaj so našli 7 mrtvih in 27 težko poškodovanih. Treh mrtvih še niso mogli spoznati. Nesrečo je povzročil baže strojevodja enega izmed vlakov, ki ni hotel počakati na postaji nasprotnega vlaka, misleč, da se mu bo posrečilo pripekljati še do prihodnje postaje, kjer ga je hotel počakati. Srečala sta se pa že med postajama enotirne železnice, na nekem ovinku, kjer nista mogla drug drugega vnaprej videti.

Odpovedna doba za delavce.

Po novem obrtnem zakonu je najmanjša 14 dnevna odpovedna doba.

(Iz predavanja dr. Avg. Reimana na izobraževalnem tečaju Strok. komisije v Mariboru.)

Spori glede odpovedne dobe so zavzemali zadnja leta, posebno v bivši mariborski oblasti, čisto zelo ostre oblike. Ponovno se je pri pravih za plačilo odpovedne dobe izkazalo, da so se službodajalci sklicevali na svoj delovni red, nabit v tovarni, ki je imel določilo, da podjetje ne priznava nobene odpovedne dobe. Podjetniki so se sklicevali na bivšo Inspekcijo dela v Mariboru, ki je takšne delovne rede odobrila in so bili radi tega podjetniki prepričani, da je delovni red zato veljaven. Dostikrat so morali delavci takšne delovne rede pri vstopu v službo ali pozneje tudi podpisati, da se z njimi strinjajo.

Vsi ti delovni redi pa so bili neveljavni, ker Inspekcija dela predvsem sploh ni bila upravičena karkoli odobravati glede odpovedne dobe, ker je spadalo to v pravno področje, katerega inspektor dela, inženjer, sploh ni poznal. To odobravanje pa je bilo tudi protizakonito.

Prejšnji obrtni red je sicer res določal, da velja v obrtnih in podjetjih za pomožno osebje 14 dnevna odpovedna doba, ki pa se lahko med strankama pogodi tudi drugače. To zakonito določilo torej ni bilo prisilnega značaja in sta se poprej podjetnik in delavec lahko pogodila, da se lahko službeno razmerje vsak hip razreši brez odpovedi.

Toda med vojno je izšla novela k običnemu državljanškemu zakonu, ki je določala, da velja za uslužbenca, če so bili vsaj že tri mesece v službi, najmanj 8 dnevna odpovedna doba, ki se ni mogla spremeniti v škodo delojemalca.

Z novim zakonom o obrtnih,

ki je od 9. marca t. l. že v veljavi, pa velja za pomožno osebje v obrtnih in podjetjih, brez izjeme odpovedna doba službenega razmerja, neglede na čas trajanja,

najmanj 14 dni.

To določilo § 234 zakona o obrtnih pa je omenjeno v § 251 o. z. izrecno kot tako, ki se ne more s službeno pogodbo niti ukinjati, niti utesnjevati. Delovni red ali službeno pogodba, ki bi vsebovala za delojemalce manjši odpovedni rok, kot 14 dni, bi bila torej neveljavna in bi lahko odpušteni delavec pred sodiščem vsekdar uveljavil plačilo najmanj 14 dnevne odpovedne dobe, četudi bi bil podpisal drugačno službeno pogodbo ali delovni red in se s tem izrecno odrekal 14-dnevni odpovedni roki.

Pismo iz Francije.

Udine, koncem februarja 1932.

Dopis, ki ste ga priobčili v eni izmed lanskega letnika številke »Delavske Politike« iz našega kraja, je vzbudil med tukajšnjimi slovenskimi delavci splošno zanimanje. Le eden je bil radi tega članka silno razburjen. Čeprav Slovenec (!), mi je grozil, da bo šel k direktorju in da me bo ovadil, ker da sem očrnil tovarno. Mož, ki se razume na ta posel, hodi vsako nedeljo v cerkev, kjer se udeležijo spodobno in pobožno sv. maše. So ljudje, ki kot Slovenci tudi v inozemstvu ne morejo zatajiti svoje naravi.

Od lanskega božiča dalje se položaj za nas delavce pri tukajšnjih fužinah vedno poslabšuje. Doslej je bilo odpuščenih že okoli 400 delavcev, nam ostalim pa so znižali celotne prejemke za 5 odst., poleg tega pa delamo samo še po 4 do 5 dni v tednu. Cene živilom niso padle, dela ne primanjkuje, pač pa tovarna poizkuša z manjšim številom delavstva, ob skrajšanem delavniku in nižjih mezdah napraviti isto storitev. Kolikor je tu brezposelnih inozemcev, nihče ne dobiva kakšne javne pomoči. Ako za njo zaprosi, ga pošiljajo iz enega urada v drugega; vsi taki živijo od prostovoljne pomoči zaposlenih tovarišev. Pri redukcijah tovarna ni gledala na narodnost, Francozi so prav tako padli na cesto kot Slovenci in drugi.

Občina, v kateri živimo, ima socialističnega župana in socialistično večino. Ta občinska uprava je že marsikatero delavca podprla v najhujši bedi. Poleg tega občina ne

Ta odpovedni rok sedaj tudi ni vezan na nobeno dobo službovanja. Četudi bi bil delavec šele en dan v službi, ima že pravico do 14 dnevne odpovedne dobe. Ravno tako pa mora službodajalec delavcu poprej 14-dnevno odpovedati, ali pa mu plačati za 14 dni, če je delavca sprejel v službo, pa ga potem ni hotel prevzeti.

Ako pa je bila določena plača po kosu, ali po poedinih storitvah, traja služba najmanj toliko časa, da je mogel delavec to prevzeto delo izvršiti. Učinek odpovedi ne more nikdar in nikoli nastopiti pred dovršitvijo del, ki jih je delavec ob dani odpovedi že pričel.

Odpoved v času nosečnosti ali poroda.

Ženske, ki jih zaloti opravljanje službe v nosečnosti ali porodu, pa se v tem času sploh ne morejo odpustiti iz službe, torej tudi ne s 14 dnevno odpovedjo. Ako bi delodajalec delavki v času 6 tednov pred porodom ali 6 tednov po porodu službo odpovedal, bi službeno razmerje kljub temu ne prenehalo pred 6. tedni po porodu. Tudi tej pravici se delavke niti s pogodbo ne morejo odreči.

Čas za iskanje službe.

Če delavec po službenih razmerah nima časa, da bi si po odpovedi iskal drugega mesta, ali biva v hišni skupnosti s službodajalcem, mu mora dati slednji na zahtevo primeren čas za iskanje nove službe. Tega časa mu ne sme pritrpati pri plači.

Minister za trgovino in industrijo pa lahko v sporazumu z ministrom za socialno politiko in narodno zdravje za poedine kraje ali skupine z uredbo podrobno določi čas, ki ga mora dati službodajalec delavcu po odpovedi za iskanje nove službe.

Za obe strani enaka odpoved. (§ 235.)

Neveljaven je dogovor, ki bi določal neenake odpovedne roke. Obrtni zakon zahteva, da mora biti odpovedni rok vsekdar za obe stranki enak. Če bi se delavec in delodajalec kljub temu dogovorila, da velja za enega manjši, za drugega daljši odpovedni rok ali obratno, velja za oba daljši odpovedni rok.

Primer: Delodajalec bi si izgovoril, da lahko odpove delavcu službo že v 14 dneh, a delavec bi moral odpovedati, če bi hotel izstopiti, 3 tedensko. V tem slučaju velja potem za obadva le 3 tedenski odpovedni rok. Tudi delodajalec bi takšno službo odpovedal le na 3 tedne.

Vendar pa je dopusten najdaljši odpovedni rok 6 mesecev. Čeprav bi bil dogovorjen med strankama morda 8 mesečni odpovedni rok, velja le 6 mesečni odpovedni rok.

Določila tega § 235 o. z. sicer zakon ne omenja izrecno kot prisilnega, vendar izhaja že iz vsebine teh zakonitih določil, da se tudi ta določba s pogodbo ne more spreminjati.

Pač pa velja daljša odpovedna doba, ako jo je imel kdo pogojeno že pred veljavo novega obrtnega zakona.

prestano gradi udobna in cena stanovanja.

Zaupniški sistem v tovarni pa ne funkcionira, kot marsikje ne. Krivda leži v tem, da delavci ne znajo braniti svojih pravic, tudi če bi jih lahko. Nevednost je naš najhujši sovražnik.

Maribor.

Davek na nezazidane parcele je protizakonit. Mariborska mestna občina je pred dvema letoma uvedla davek na nezazidane parcele. Ker so bile pa proti uvedbi tega davka vlozene številne pritožbe, je te dni izdal državni svet rešitev, da je davek na parcele nezakonit, vsled česar mora mestna občina povrniti vse event. inkasirane zneske prostovoljno, ker bi sicer lahko prizadete stranke vplačane zneske izterjale sodnim potom. S to odločbo je bil zadan tudi mestnemu proračunu hud udarec. Formalni pogrešek, ki ga je storilo mestno načelstvo pri uvedbi davka na nezazidane parcele, ker ni davka pustilo uzakoniti, je nerazumljiv, ko vendar zadnja leta načelujejo mariborski mestni občini sami juristi.

Za okrožnega inspektorja v Mariboru je bil te dni imenovan g. Acimović, šef beograjske policije.

Poceni meso. Dne 30. marca 1932 se bo od 7. ure zjutraj naprej prodalo na stojnici za oporečeno meso pri mestni klavnici 400 kg svinjskega mesa s slanino po 7 Din kg, in sicer največ 2 kg na osebo.

Tatvina slik na razstavi ženskega društva. Ugotovitev mestne ogrevalnice: Časopisje je poročalo o tatvini slik na razstavi ženskega društva v Cankarjevi šoli, kjer je nastanjena v kletih tudi mestna ogrevalnica. Vodstvo ogrevalnice ugotavlja, da so visle slike ves čas, kar je otvorjena ogreval-

Nekaj določb iz novega taksnega zakona

Novi dopolnilni zakon o taksah stopi v veljavo dne 1. aprila ter obsega v glavnem naslednje določbe:

Uvede se obvezna raba **potrdil za sprejemanje zakupnine za stanovanja in lokale**; razen tega se z zakonom določijo obvezne pogodbe o zakupu stanovanj in lokalov. Potrdila in pogodbe bodo monopolizirani obrazci z vtisnjeno takso in potrebnimi besedilom, ki ga bodo pogodbeniki sami izpolnili, dobili pa jih bodo pri vseh prodajalcih tobaka in taksnih znamk.

Od 1. aprila dalje so vsi lastniki stavb dolžni izdati **potrdila na teh monopoliziranih obrazcih in napraviti pogodbe za nove zakupe**. Prav tako se morajo za stare zakupe napraviti pogodbe najkasneje do 1. julija. Zakon določa za kršenje teh predpisov kazni za lastnike stanovanj.

Za pogodbe o zakupu hiš, stanovanj in lokalov se plača taksa na podlagi letne zakupnine, in sicer od 2401 do 3600 Din 10 Din; nad 3600 Din do 6000 Din 20 Din; nad 6000 do 10.000 Din 30 Din; nad 10.000 do 20.000 Din 50; nad 20.000 do 30.000 Din 100 Din; nad 30.000 do 50.000 Din 200 Din; nad to vsoto pa za vsakih nadaljnjih 100 Din še pol odstotka.

Za **potrdila o prejeti zakupnini in najemnini za stanovanje in lokale se plača do 1000 Din 2 Din**, od 1000 do 2000 Din 5 Din, od 2000 do 3000 Din 10 Din, nad to vsoto pa za vsakih 100 Din 0,25 Din.

Lastniki stanovanj so dolžni izdati **potrdila**, drugače se kaznujejo z globo z 20 do 200 Din.

Vse oprostitve od taks po prejšnjem zakonu o taksah, ki so jih bila deležna razna humanitarna društva za zabavne prireditve, se z novim zakonom o taksah ukinejo in morajo od 1. aprila dalje plačati takso. Vstopnice za vse prireditve morajo biti državne izdane in se dbe pri pristojnih davčnih uradah; taksa in stroški za njih izdelavo se morajo plačati vnaprej.

Denarni zavodi se morajo posluževati monopoliziranih računov, ki se dbe v vsaki prodajalni tobaka in taksnih znamk z vtisnjeno takso za 1 Din.

Vsi **motocikli s prikolico ali brez nje morajo plačati takso po svoji teži**. Lastniki morajo prijaviti svoja kolesa najdalje do 1. maja upravni oblasti, da se ugotovi teža in na podlagi tega taksa. Vsa ostala motorna vozila, ki pridejo v promet po 1. aprilu, se morajo v roku 10 dni prijaviti upravni oblasti in plačati zanje takse po teži.

Zakon o znižanju stanarin še ni gotov. Misli se na nekakšno maksimiranje cen za stanovanja in lokale z ozirom na — socialne razmere, kar bi pomenilo mejo proti navijanju cen.

nica (od 31. decembra 1931), na istem mestu in da do razstave ni zmanjkala niti ena slika. Dostop na razstavo je bil prost vsemu občinstvu — kdo naj se sumniči tatvine slik? Gotovo prej tisti, ki je poznal njihovo vrednost, kakor pa preprosti siromašni posetniki ogrevalnice, ki se zanimajo predvsem za to, da si utešijo svoj glad. Vodstvo ogrevalnice je od vsega početka prepovedalo obiskovalcem dostop izven določenega rajona. Nadzorstvo nad njimi se izvršuje potom dveh mestnih uslužbencev in rajonskega policijskega stražnika. Kdor se zaloti na prepovedanem prostoru, temu se takoj odvzame izkaznica in se izključi iz ogrevalnice. Namigovanje na posetnike ogrevalnice v zvezi s tatvino slik, je brez podlage in se mora zavrniti, pač pa bi bila dolžnost vodstva razstave, da bi poskrbelo za čuvaja, kakor je to običaj pri vseh javnih razstavah.

Smrtna kosa. V petek, dne 25. t. m., je preminul v 61. letu starosti s. Franc Selinšek. Pokojni je bil po poklicu mlinar ter se je dolgo vrsto let agilno udeleževal v delavskem gibanju.

Tlakovanje in kanalizacija Aleksandrove ceste, prostora pred kolodvorom in do Sodne ulice, je bilo oddano gradbenima tvrdkama ing. Jelenc & Šlajmer in Nassimbeni.

Radi tatvine dvokoles sta bila pred tuk. okrožnim sodiščem minuli četrtek obsojena Ivan Ducman na 13 mesecev robove in Aleksander Majhen na 7 mesecev strogega zapor.

Polnilna peresa dobite že za 18 dinarjev v papirnici Ljudske tiskarne. Oglejte si jih!

100 kg kave je enako 36 kubičnim metrom plina.

Iz borbe braziljske vlade v Ameriki naj navedemo naslednje dišeče šopke:

Mestna uprava Santos je sklenila, da pokuri en milijon vreč kave kot kurivo v svoji plinarni. Braziljski vladi je bil predložen načrt, da naj se prične delati iz kave gorilni plin. Po poizkusih so dognali, da da 100 kg kave 36 kubičnih metrov plina. — Financiranje sežiganja kave na debelo je zagotovljeno. Braziljska banka je nacionalnemu svetu za produkcijo kave dovolila 600.000 kontov v ta namen. Od tega zneska je določenih 400.000 kontov za pokup domačih zalog, 100.000 pa za pokup in plačilo nove žetve 1931-32 ter 100.000 kontov za podpiranje kupčije v inozemskih pristaniščih. Braziljski vladi je bil predložen načrt, po katerem naj se 400 milijonov

kavinih drevesc, zlasti, kjer se pojavlja kavovčev hrošč, uniči. Lastniki bodo za to škodo dobili odškodnino. Ker se ceni število kavinih drevesc na 1¼ milijarde, bo po uničenju 400 milijonov drevesc znatno nazadovala produkcija. Kraj, kjer uničujejo kavo, je nekaj kilometrov od Santosa oddaljeni Alemao. Kavo dovažajo tja v svrhu uničevanja teh velikih množin v dolgih tovornih vlakih po 450 vreč. Nagromadijo jo tam ob levi in desni strani proge na 1¼ kilometra dolgem prostoru, in sicer v širini osmih metrov. Kakor praksa v Braziliji dokazuje, zgori kava, ne da bi ji bilo treba primešati kako drugačno kurivo, razvija pri gorenju razmeroma malo dima in pušča le prav malo pepela. — Tako pač dela današnje gospodarstvo — ker ni — kupcev, ki bi hoteli uživati kavo.

Zalog.

Iz naše občinske politike. Vsa javnost pazljivo zasleduje dogodke v naši občinski politiki. Tudi občinski blagajni ni prizanesla kriza. Kako pomagati krizi, je vprašanje, ki nanj skušajo odgovoriti odgovorni občinski predstavniki. Dalekovidnost je v občinski politiki tudi potrebna. Mogoče bi bilo sedaj manj skrbeti, če bi se bilo vsa ta leta sem računalo z najhujšim. Sedaj je seveda prepozno za rekrimiranje in je treba pač iskati drugih potov, da se izvlečemo iz neprijetnega položaja. Čuje se, da se namerava prodati njivo, ki jo je zapustil neki grof pred približno sto leti takratni ljudski šoli v D. M. v Polju v trajno uživanje. Vendar pa v to ne verujemo, ker je menda omenjena njiva v zemljiški knjigi označena kot neprodajna, četudi bi se pri prodaji iste dosegel lep izkupiček. Nekateri so za to, da bi se njivo kljub temu prodalo in da bi se najprej krile neke menične obveznosti v znesku Din 128.000. Če bo šlo, bo šlo.

Ko že govorimo o občini, naj omenimo tudi najvažnejše, kar bo seveda v ogromno korist občine. To je sprememba v občinskem odboru. Že dalje časa se je šepetalo o skorajšnji rekonstrukciji občinskega odbora. Ker je treba soglasnosti v obč. upravi, so nekateri zunanji stojiči seveda delovali z vso paro na to, da do spremembe pride.

Pričakovati je, da bo novo izpopolnjeni odbor, kateri nedvomno zastopa vse stanovne v občini, v največji meri posvetil pažnjo napredku občine in onim potrebnim občanom, kateri do sedaj niso prišli na svoj račun. Odbor se je izpopolnil tako-le: g. F. G., posestnik, gostilničar, vinski trgovec na debelo in avtobusni podjetnik; g. Jos. S., železničar, in g. Rud. Z. ter ing. R. iz vevške papirnice.

Pričakujemo sedaj, da bo novi odbor na kak način pomagal prizadetemu papirniškemu delavstvu. Saj ima občina v svojem proračunu tudi postavko za nezaposlene, zato tem sigurneje pričakujemo, da se bo vsled krize prizadeto delavstvo primerno podpiralo.

Prizadeti.

Razno.

Polom avstrijske »Kreditanstalt« morajo plačati avstrijski državljani v korist inozemskih kapitalistov. Za sanacijo »Kreditanstalt«, ki dela avstrijski vladi mnogo skrbi, se je porodilo že mnogo načrtov, a dosedaj se še ni iz njih nič pravega izcimilo. Finančni minister dr. Kienböck se je v tej zadevi mudil zadnje dni tudi v Parizu, a o rezultatu pogajanj s francoskimi finančniki po svojem povratku previdno molči. Kljub temu so prodrle v javnost o tem trditve, da bi bila Francija pripravljena pomagati Av-

striji pri ureditvi zadev »Kreditanstalt« le pod pogojem, da Avstrija pristane na to, da se pri realizaciji podunavske federacije Nemčija izključi. To je izzvalo svedo spor med avstrijskimi meščanskimi politiki, katerih del, zlasti velenemci, vidijo v tem izdajstvo nad idejo »Anschlusa« in vsenemstva. Na drugi strani pa bo pomenil ta aranžman popolnoma gospodarsko podjarmljenje Avstrije Franciji za dolgo dobo let. Avstrijska vlada naj bi se popolnoma odpovedala vsem svojim aktivam pri »Kreditanstaltu« v korist inozemskim delničarjem, ki ne marajo ničesar izgubiti. Vlada naj bi plačala zavodu 1680 milijonov šilingov, razdeljeno na 40 let. Vlada naj bi izdala za 400 milijonov šilingov obveznice, ki bi se obrestovale z 2,5 do 3 odst. letno in bi z amortizacijo vred dosegle 4 odstotke letno. To bi stalo državo letno 16 milijonov šilingov. Nadalje naj bi vlada razpisala notranje posojilo v znesku 300 milijonov šilingov, s katerim bi plačala menice »Kreditanstalt« pri Narodni banki, kar bi pomenilo nadaljnjo letno obremenitev 24 milijonov, tako da bi država morala plačevati za sanacijo »Kreditanstalt« letno 40 milijonov šilingov za dobo 40 let raznim Rothschildom in drugim inozemskim kapitalistom, ki so premoženje »Kreditanstalt« zavozili. Poleg tega naj bi se vlada in Narodna banka vsem akcijam »Kreditanstalt« odpovedali. Inozemski kapitalisti ne bi smeli izgubiti niti pare, zato pa naj avstrijsko ljudstvo 40 let plačuje svoje krvavo prislužene groše.

Papirnica Ljudske tiskarne
Maribor, Slomškov trg št. 6.

Nabirajte člane

za Cankarjevo družbo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe knjige.

Vojne hujskače v ječo

Poljski minister za zunanje posle, Zalesski, je Društvu narodov predložil zanimiv in velepomemben predlog za moralno razorožitev:

Kazenski zakoniki vseh držav naj vsebujejo določbe, po katerih se vsaka oseba, ki bi v tej ali oni obliki hujskala na vojno, kaznuje z ječo. To določilo so dosedaj uvedle samo tri države: Brazilija, Rumunija in Poljska. Kaznuje naj se tudi vsakdo, ki bi razširjal po časopisju napačne ali tendenciozne vesti, ki bi zamogle mednarodni položaj ali svetovni mir ogroziti. Da take vesti ne ostanejo brez ugovorov, morajo imeti inozemske vlade pravico, da jih korigirajo s popravki, ki se morajo brezpogojno objaviti. Da se prepreči zloraba, naj bi taki popravki inozemskih vlad pasirali najprej zunanje ministrstvo.

Kot nadaljnje sredstvo, da se prepreči časopisno hujskanje na vojno, predlaga poljska spomenica mednarodno disciplinarno razsodišče za žurnaliste. To razsodišče lahko žurnalistom, ki zagrešijo vojno hujskanje, prepove izvrševanje njihovega poklica v vseh deželah. Nadalje predlaga spomenica ustanovitev mednarodnega dopisnega urada. Tudi vsakoletne mednarodne novinarske konference lahko prispevajo k moralni razorožitvi.

Važen je poljski predlog o vzgoji mladine v pacifičnem duhu. Učiteljem mora biti prepovedano vzbujaati v mladini zaničevanje in škodoželjnost napram kakim sosednim deželam ali narodu. Učne knjige za zgodovino in zemljepisje se morajo revidirati. Pomen in važnost Društva narodov naj se že v šoli poučuje. Na juridičnih fakultetah naj bodo predavanja o Društvu narodov obvezna. Gledališče, kino in radio morajo biti v službi mirovnega gibanja. Nemške in poljske radio-oddaje postaje so že sklenile tozadeven prijateljski dogovor.

Število prebivalstva na Poljskem.

Po zadnjem ljudskem štetju ima poljska država 32.120.020 prebivalcev. V desetih letih se je prebivalstvo pomnožilo za 4.493.302 oseb, to je za 18,2%, kar je jako mnogo.

Kriza francoskih gledališč. Vsa pariška gledališča in kinematografi so sklenili začasno zapreti svoja podjetja, da tako opozore vlado in javnost na težko finančno krizo, s katero se imajo boriti.

Meh za smeh.

Vljudnost.

Šef spremlja mlado prijazno gospodično do vrat trgovine. Saj ni treba, se brani gospodična. »Tudi sama bi našla pot!«
»Verjamem«, odvrne šef. »Toda veste, zadnji čas so pri nas precej pokradli!«

Izgovor.

Lačen sem, dajte mi kaj vbogajme! prosi berač.
Lačen si? Zakaj pa ne delaš? Potem bi ne bil lačen.
Poizkušal sem, gospod, ampak, če delam, sem še bolj lačen, ker manj zaslužim.

Zelo po ceni!

Otroške nogavice par 3 50	Trdi ovrtniki kom. 8—
Moške nogavice par 3 50	Mehki ovrtniki kom. 5—
Damske nogavice par 6 50	Samoveznice, svilene 7—
Damske flor nogavice 10—	Otroške čevlje la. usnje
Moške srajce kom. 25—	črne, rujave par 24—
Moške spodnje hlače 15—	Sandali za otroke par 22—

kakor tudi vse vrste drugih predmetov po najnižjih brezkonkurenčnih cenah.

EKSPORTNA HIŠA „LUNA“
Lastnik A. Pristernik / Maribor, Aleksandrova 19

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastoni** 14 karatno originalno amerikansko **zlato nalivno pero** ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled »Radio« welt. Naroča se Administration der »Radio« welt Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Šolske torbice, aktovke, kovček, preobleke za kovčke, damske torbice, denarnice, pasovi itd. Istotako tudi poceni popravila v novo otvorenjeni torbarni
JOSIP KARLO,
MARIBOR, Kopališka ulica št. 2 (Scherbaumov paviljon).

Razno manufakturno blago, perlo, obleke za moške in dečke, pletenino etc. priporočam po jako nizki ceni trdka
KARL JANČIČ
Maribor, Aleksandrova c. 11

Usnjate rokavice v veliki izbiri tu in inozemske **nogavice** po nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki
Marija Sieber,
Maribor, Glavni trg 14, preje Gosposka 9.

Šivalne stroje, gramofone, otroške vozičke, kolesa
popravlja **JUSTIN GUSTINČIČ,** mehanična delavnica, Maribor, Tattenbachova ulica 14.

Pletenine, stezniki, tudi jenski in kozmetični predmeti, potrebščine za otroke, nogavice, rokavice, rožna dela in krojaške potrebščine.
FRANC ŠKOF,
Maribor, Aleksandrova cesta 23.

VABILO

na

redni letni občni zbor

Stavbene, konzumne in gostilniške zadrage

»Delavski dom« v Trbovljah r. z. o. z.
kateri se vrši v nedeljo, dne 10. aprila 1932 ob pol 9. uri dopoldne v dvorani »Delavskega doma« v Trbovljah

DNEVNI RED

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora;
2. Poročilo načelstva in računa;
3. Poročilo nadzorstva;
4. Sklepanje o prebitku;
5. Volitev enega člana v načelstvo, treh v nadzorstvo in enega namestnika;
6. Razni predlogi in nasveti.

Na občnem zboru imajo pravico do glasovanja le oni člani s polno vplačanim deležem (§ 3 zadrughnih pravil). Če ne pride ob določeni uri zadostno število članov na občni zbor, se vrši isti pol ure pozneje z istim dnevnim redom, ki je sklepčen ob vsaki udeležbi (§ 14, odstavek 3 zadrughnih pravil). — Vsak član naj prinese s seboj svojo deležno knjižico. — **NAČELSTVO.**

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. — Telefon št. 2324.